

Stop. Gudenåcentralen har siden 1918 ligget som en stopklods for den fri passage i hele Gudenåen – Danmarks største å. Det problem skal løses i vandplanperiode II fra 2015.

Aukens forslag blokerer for fri Gudenå

Et netop fremsat lovforslag fra Ida Auker sikrer en fortsat drift af Tangeværket. Forslaget gør det også meget dyrere at lave en fremtidig, bæredygtig løsning med et langt omløbsstryk ved siden af Tange Sø.

Af Kjeld Hansen
kh@sportsfiskeren.dk

Skal Gudenåen endelig slippes fri, eller vil Gudenåcentralens symbolske udnyttelse af vandkraften fortsætte ud i fremtiden?

Svaret på det spørgsmål har rigtig mange sportsfiskere ventet på i årevis. Nu nærmer sandhedens time sig. Miljøminister Ida Auker har 16. august 2013 udsendt sit høringsforslag til „Lov om ophævelse af Lov om Udnyttelse af Vandkraften i Gudenå“.

Ophævelsen skulle have været gennemført for tolv år siden, men tre gange tidligere, i 2000, 2002 og 2007, har man politisk valgt at knibe uden om. Ved 2007-udsættelsen var det imidlertid en klar, politisk forudsætning, at der midtvejs i forlængelsesperioden på seks år skulle tages be-

lutning om en løsning af problemerne med Tangeværket, men det skete ikke.

I stedet for at tage stilling til naturgenopretningen af Danmarks længste vandløb valgte den ene miljøminister efter den anden at lade tiden gå. Men nu går den ikke længere. Vandplanerne foreskriver, at der skal træffes en beslutning, og den skal kunne iværksættes senest i 2015. Ellers risikerer man alvorlig ballade med EU.

Auker-klanen i centrum

Det er en gammel historie, der nu får skrevet et nyt kapitel.

På foranledning af daværende miljøminister Svend Auker er der i de seneste 15 år blevet gennemført en stribe undersøgelser, hvis konklusioner giver et fuldt ud dækkende, fagligt grundlag for at fjerne den ødelæggende spærring af Gudenåen, som

vandkraftværket repræsenterer. Nu er det op til Svend Aukers niece at føre visionerne ud i livet.

Der foreligger tre løsningsmodeller: Skal Tange Sø tømmes for vand, så den oprindelige tilstand før 1918 genoprettes? Skal der graves et flere kilometer langt omløb, så Gudenåens smolt kan svømme sikkert uden om søen – eller skal Gudenåcentralen have en ny særlov, så den bare kan køre videre i et ukendt åremål?

Ansaret ligger hos miljøminister Ida Auker og hendes administration. Meget tyder på, at ministeren vælger at hoppe over, hvor gærdet er lavest, og begrundelsen er økonomisk.

I en kommentar til Sportsfiskeren siger Ida Auker:

– Spørgsmålet om naturgenopretning af Gudenåen ved Tange er et spørgsmål om

økonomi og har ikke noget med ophævelsen af Tangeloven at gøre. Vi ville meget gerne have fundet en afklaring, men realiteten er, at et projekt om etablering af en faunapassage koster i omegnen af 175 mio. kr, og den finansiering er ikke mulig at stable på benene, som tingene ser ud nu.

Reelt betyder det fremlagte lovforslag altså, at naturgenopretningen, altså fjernelsen af den spærring af åløbet, som vandkraftværket rent fysisk udgør, er skudt ud i det uvisse. Det lægger ministeren ikke skjul på:

– Lovforslaget handler om at normalisere driftsforholdene for Tangeværket, som har været underlagt en gammel særlov, som tiden er løbet fra. Værket kan køre videre efter Elforsyningsloven. Ophævelsen af Tangeloven betyder ikke, at der ikke på et tidspunkt kan ske en genopretning af Gudenåen ved Tange. Lovforslaget vil derfor hverken gøre fra eller til i forhold til det omtalte naturgenopretningsprojekt, siger Ida Auker.

Den sidste påstand bestrides kraftigt af Danmarks Sportsfiskerforbund.

Hvis det fremlagte lovforslag vedtages, så er der tale om særlov, der skal gøre det muligt at fortsætte elproduktionen, men loven forudsætter, at de lokale miljømyndigheder bare makker ret og udsteder alle nødvendige miljøtilladelser. Den forventning er simpelthen indskrevet i lovudkastet.

Desuden er prisen sat alt for højt. De faglige redegørelser viser, at naturgenopretningen kan gøres for 100 mio kr, påpeger Danmarks Sportsfiskerforbund.

Erstatningsfrit i dag

Det helt centrale i kritikken af lovudkastet er, at Gudenåcentralens fortsatte udnyttelse af vandkraften i Gudenåen først skal godkendes efter en stribe miljølove og direktiver.

Selv med en særlov i ryggen kan man ikke bare springe op og falde ned på Vandforsyningsloven, Vandløbsloven, Miljømålsloven samt Habitatdirektivet og VVM-bekendtgørelsen. Hele denne juridiske mølle, som især kommunale myndigheder administrerer, skal Gudenåcentralen igennem, før værket lovligt kan køre videre – og så er der slet ikke tænkt på ankenemulighederne.

Formanden for Danmarks Sportsfiskerforbund, Verner W. Hansen, siger:

– Der vil blive skabt en enorm juridisk uklarhed om fremtiden, og Ida Aukers lovforslag risikerer at gøre det mange gange dyrere at gennemføre den nødvendige naturgenopretning, end det behøver at blive. I dag er det erstatningsfrit at stoppe vandkraften, men hvis loven vedtages, vil det kunne koste millioner af kroner, når Gudenåen senere skal sættes fri.

Økonomi-minister-tanker. Ida Aukers forslag er begrundet i den økonomi, der ligger i at lave en korrekt løsning på problemet med Tangeværket. Auker antager, det koster 175 mio kr. Danmarks Sportsfiskerforbund siger, det kan gøres for 100 mio kr, og at det kan finansieres via EU-midler og private fonde.

I koncessionsloven fra 1918, der gælder for en 80-årig periode, står der, at der skal ske en offentlig overtagelse af selve værket, når loven udløber, hvorimod retten til at udnytte vandkraften blot ophører. Der

skal ikke betales nogen form for erstatning i den anledning.

Hvis Ida Aukers særlov vedtages, giver den Gudenåcentralen en ny ret til at fortsætte udnyttelsen, og den nødvendige til-»

Erstatningsfrit. I dag er det erstatningsfrit at stoppe vandkraften. Vedtages Aukers forslag, skal skatteborgerne kompensere værket, såfremt driften skal indstilles.

Ødelagt. Adskillige rapporter har allerede dokumenteret, hvor stor en skade vandkraftværket har på vandmiljøet, fisk og den generelle fauna i et meget stort opland i og omkring Gudenåen. Auken erkender, der skal ske noget.

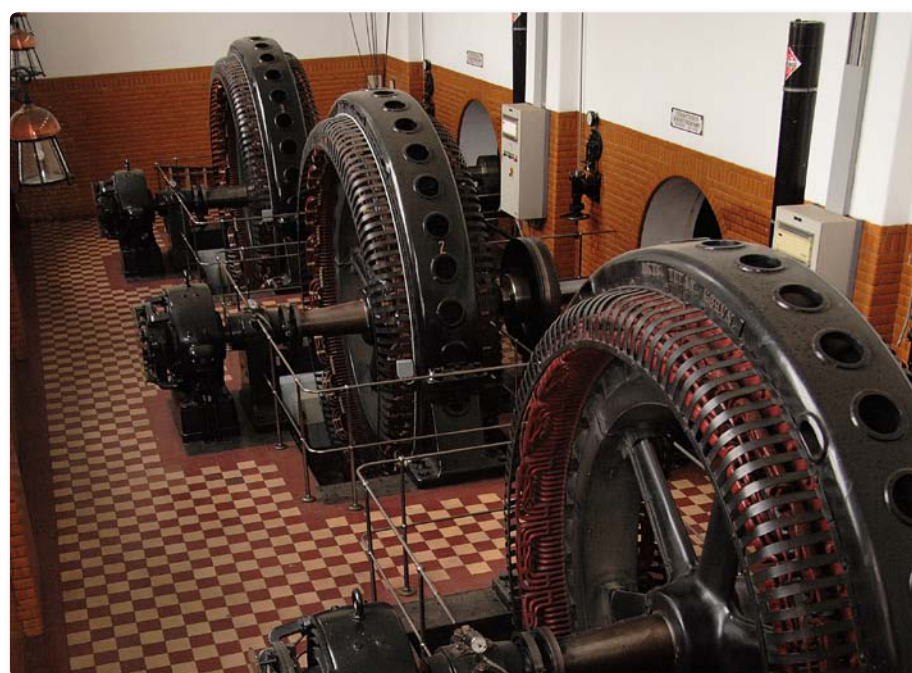
ladelse efter vandindvindingsloven vil typisk havde en løbetid på mindst ti år. I den periode kan der så ikke ændres ved forholdene, uden at det udløser erstatningskrav i millionklassen.

– Det, man kan få gratis i dag, skal altså betales med millioner af kroner i morgen. Det her er en national opgave, og det burde være ministerens fornemste opgave at beslutte og realisere et fremtidsikkert projekt for Gudenåen. Det er helt bagvendt at skubbe opgaven over på de lokale kommunale myndigheder. Vi mener, at den bedste løsning vil være at forlænge den gamle koncessionslov med et til to år under den klareste betingelse, at den nye tidsfrist bruges til at vedtage og skaffe pengene til et bæredygtigt naturgenopretningsprojekt, siger Verner W. Hansen og fortsætter:

– Undskyldningen med den manglende finansiering er ikke holdbar. Der findes sikkert muligheder for en EU-medfinansiering, og med stor sandsynlighed vil der kunne engageres private fonde i så stort et prestigeprojekt. Sportsfiskerforbundet har også tilbudt at bidrage til finansieringen.

Miljøminister Ida Auken erkender, at der skal ske „noget“ omkring Gudena-centralen i forbindelse med 2. generation af Vandplanerne. De skal være på plads fra 2015, men ministeren afviser, at den nye særlov vil blokere for en fremtidig naturgenopretning. Hun siger:

– Men lige nu er der ikke en finansieringsmodel på plads for projektet, og det er for tidligt at spørge om, hvad det ender med. Jeg ved, at Danmarks Sportsfiskerforbund arbejder på at finde andre løsninger til medfinansiering, og det er jeg selvfølgelig åben overfor og vil drøfte videre med Fødevareministeren.

Bevar det vel. Sportsfiskerforbundet ønsker at bevare Tange Sø og lave en funktionel faunapassage med en fri Gudena. Tangeværket og bygninger skal naturligvis fortsætte som museum.

SLIP GUDENÅEN

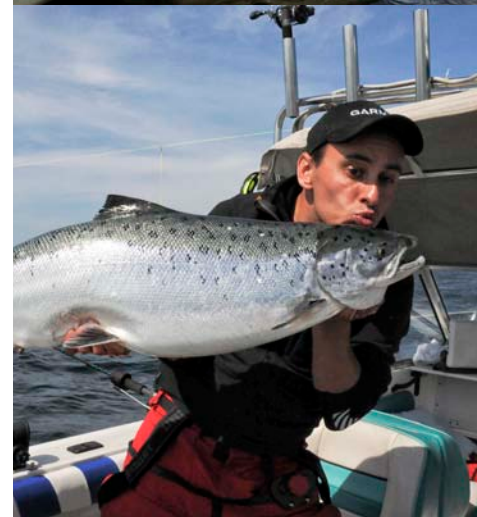
FRI

DET MENER DSF

1. Gudenåen er et nationalt ansvar, så spørgsmålet om Tangeværkets skæbne i forbindelse med en naturgenopretning bør ikke afgøres administrativt i en kommune. Det skal løses ved en modig politisk beslutning på centralt plan, så der ikke kommer konflikter med national og EU-lovgivning.

2. Den gældende koncessionslov bør forlænges et par år, så der kan træffes en bæredygtig beslutning, der hverken udløser store erstatninger eller årelange klagesager. Det faglige grundlag for en realistisk naturgenopretning er for længst fremskaffet.

3. Tange Sø bør bevares som sø, mens Gudenåen føres udenom i et nyt forløb som en funktionel faunapassage, der sikrer laksen og de andre vandrefisk for fremtiden. Sportsfiskerne er parat til at hjælpe med finansieringen.

GRATIS
prøve MEDLEMSKAB

DET FÅR DU:

- Medlemskab af Danmarks Sportsfiskerforbund
- Sportsfiskeren – Danmarks største og vigtigste fiskemagasin
- Rabat på fiskekurser og guidede ture
- Rabat på oplevelser og transport
- Rabat på fiskekort
- Gode grejtilbud

– og så støtter du arbejdet for Rent Vand & Flere fisk

Indlæs dit gratis prøvemedlemskab på
WWW.SPORTSFISKEREN.DK/BLIV-MEDLEM

Tilbuddet gælder fra den 1. oktober til og med den 31. december 2013. Tilbuddet gælder ikke for eksisterende medlemmer af Danmarks Sportsfiskerforbund

Danmarks Sportsfiskerforbund

